

MAKROIQTISODIY BARQARORLIK VA IQTISODIY O'SISHGA ERISHISHDA PUL
MUOMILASI

Abdugofurov Xislatillo Xayrullo o'g'li

Annotatsiya; Ushbu maqolada Makroiqtisodiy barqarorlik va iqtisodiy o'sishda pul muomalasi ahamiyatga egaligi Pul miqdori va uni boshqarish moliyaviy siyosatning yotoqli elementlari Pul miqdorining boshqa tizimlarga nisbatan o'sish ta'siri, daromadni, inflatsiyani va so'nggi turlarini o'zgaruvchanliklari tog'risida so'z olib boriladi.

Kalit so'z; Makroiqtisodiyot, pul, faoliyat, barqarorlik, miqdor, qaror, inflatsiya, daromad, ta'minlash, natija, mohiyat, tizim, kredit.

Makroiqtisodiy barqarorlik va iqtisodiy o'sish jarayonlarida pul muomalasining roli juda katta. Pul - moliyaviy tizimning adolatliyini ta'minlaydi, ko'paytiradi, moliyalashtiradi va moliyaviy faoliyatning kelajakdagi rivojlanishida juda katta o'rin o'ynaydi. Pul evolyutsiyasi globallashuv jarayonida soha, ijtimoiy mehnat taqsimoti, tovar ishlab chiqarishining paydo bo'lishi va rivojlanishi, milliy va jahon bozorlarining shakllanishi, kredit munosabatlari va bank tizimining rivojlanishi, davlatning mustahkamlanishi, uning iqtisodiy rolining kuchayishi, bank ishida ilmiy-texnika inqilobi natijasida ishlab chiqaruvchi kuchlar va ishlab chiqarish munosabatlaridagi sifat o'zgarishlari bilan bog'liq.

Pul miqdori, moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda dastlabki qarorlardan biri hisoblanadi. Birinchi navbatda, sodda bo'lsa, pul miqdorining o'sishi inflatsiyani olib borishi mumkin. Buning natijasida bozorda tovarlar narxi oshishi, pul miqdorining erishilgan daromadi oshishi va kelajakda iqtisodiy mohiyatning xatoligi hosil bo'ladi. Shuningdek, pul miqdori kamayganda esa miqyosli daromad olish ziddiyat kasalliklari, bozor hozirda aralashmalarini ortishi va tovarlar narxi kamayishi mumkin.

Ma'lumki, pul tovar ishlab chiqarish va ayirboshlashning uzoq vaqt rivojlanishi natijasida vujudga keldi. Pul paydo bo'lishining ob'ektiv zaruriyati tovar ayirboshlash ehtiyojlari bilan vujudga kelgan hamda ishlab chiqarish kuchlari va ishlab chiqarish munosabatlarining rivojlanishi bilan bog'liq bo'lgan. Pul paydo bo'lishi mehnat taqsimoti bilan bog'liq. Birinchi yirik mehnat taqsimoti, ya'ni chorvachilikdan dehqonchilikni ajralib chiqishi va shu munosabat bilan tovar xo'jaligining rivojlanishi tufayli mahsulot qiymatining ifodasi bo'lmish pulni keltirib chiqardi. Ishlab chiqarishning rivojlanishi, tovar turlarining ko'payishi almashuv jarayonining yanada rivojlanishini taqozo qildi Umuman pul insoniyat kashfiyotlari ichida eng oddiy, eng tushunarli hamda eng murakkabi bo'lib hisoblanadi. Insoniyatning butun yutuqlari ham, fojialari ham pul bilan bog'liqdir. Inson faoliyatini eng muhim xarakterga keltiruvchi kuchlardan biri pul bo'lib kelgan va shunday bo'lib qoladi.

Moliyaviy o'sishni samaraliroq boshqarish uchun dastlabki qarorlardan biri, pul miqdorining erishilgan daromad va inflatsiyani nazorat qilishdir. Shuningdek, pul miqdorining o'sishiga olib keladigan iqtisodiy va moliyaviy samaraliroq tashkil etish maqsadida boshqa moliyaviy vositalarni hamda siyosatni ijro etish lozim.

Makroiqtisodiy barqarorlik va iqtisodiy o'sishda pul muomalasi ahamiyatga ega. Pul miqdori va uni boshqarish moliyaviy siyosatning yotoqli elementlaridan biri hisoblanadi. Pul miqdorining boshqa tizimlarga nisbatan o'sish ta'siri, daromadni, inflatsiyani va so'nggi turlarini o'zgaruvchanliklar bilan moslashishga olib keladi.

Makro-iqtisodiy barqarorlik va iqtisodiy o'sishga erishishda pul muomilasi muhim ahamiyatga ega. Pul muomilasi, investitsiyalar, iste'molchi chuvdashirish, kapital daromadi, soliq tizimi, valyuta siyosati, chegirmalar va devalvasiyalar kabi muomilalar orqali iqtisodiy jarayonlarni barqarorlikda samaradorligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

1. Investitsiyalar: Pul muomilasi, investitsiyalar orqali mamlakatning bu yoki shu sohada iqtisodiy o'sishda samaradorligini ta'minlashda ahamiyatga ega. Investitsiyalar iqtisodiy o'sish uchun kapitalni ishlab chiqish, yangi samaradorliklar yaratish va texnikaviy jarayonlarni rivojlantirish orqali amalga oshirilishi kerak. Pul muomilasi, shuningdek, sanoat, tarixiy va innovatsion sohasida dastlabki investitsiyalarga bo'lishi mumkin.

2. Kapital daromadi: Pul muomilasi, mamlakatning kapital daromadi ko'paytirish, sanoat, infrastruktura va innovatsiyalarga investitsiyalar yaratish orqali o'sishi uchun muhimdir. Kapital daromadi o'sadi-da, mamlakatning xalqaro bozorda o'z samaradorligini oshirishda, ishlab chiqarish va sanoat sohasida yangi yo'nalishlarga, innovatsiyalarga bo'lgan intilishini kengaytiradi.

Pul muomilasining aniq axborotlari va xalqaro valyuta siyosati orqali muomaliy tizimning barqarorlikka o'rtacha ta'siri, mamlakatning kreditlashuvini ta'minlashda muhim asosga aylanadi.